Ulkoasiainvaliokunta

Kirjallisen lausunnon aihe: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017 (HE 134/2016 vp); Ulkoasiainministeriön hallinnonala

Suomen UN Women ry kiittää eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto valtion talousarvion ulkoasiainministeriön hallinnonalaa koskevaan osioon.

Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvistaminen on nostettu yhdeksi Suomen kehityspolitiikan neljästä työtä ohjaavasta painopistealueesta. Suomen UN Women pitää tätä erittäin tärkeänä, mutta näkee, että tämän olisi vahvemmin ohjattava ja näyttävä myös taloudellisina sitoumuksina ja rahoituksen ohjaamisessa.

Vuoden 2017 talousarvioesityksessä on ensimmäistä kertaa nostettu esille sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön prosentuaalinen osuus Suomen kehitysyhteistyöstä. Tämä on hyvä asia, mutta esitetyssä muodossa lukua on vaikea verifioida eikä se kerro todellisuutta siitä, kuinka paljon määrärahoja käytetään työhön, jossa sukupuolten välinen tasa-arvo on työn päätavoite eikä osatavoite. Esimerkiksi vuonna 2015 niiden hankkeiden osuus, jossa sukupuolten välinen tasa-arvo on ollut päätavoitteena, oli vain 7 %. Talousarvioesityksessä esitettyyn vuoden 2017 tavoitelukuun (40 %) rinnastettuna luku on pieni.

Hallitusohjelman mukaan Suomi kantaa globaalia vastuuta ja edistää kestävää kehitystä, rauhan rakentamista sekä naisten ja tyttöjen asemaa muun muassa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (naiset, rauha ja turvallisuus) mukaisesti. Suomella on ollut kansallinen 1325 toimintaohjelma vuodesta 2008 alkaen ja uuden, kolmannen toimintaohjelman laadinta on juuri käynnistynyt. Toimintaohjelman toteuttamiseen tulisi olla varattuna selkeä budjetti.

Kuluvana vuonna kehitysyhteistyöhön on kohdistunut kohtuuttoman suuret leikkaukset. Ensi vuodelle hallitus esittää kehitysyhteistyöhön n. 63 miljoonan euron lisäystä. Tästä n. 45 miljoonaa on lisäystä varsinaiseen kehitysyhteistyöhön. Lasku vuoden 2015 tasosta pysyy kuitenkin merkittävänä (varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahat v. 2015 olivat 800 miljoonaa, v. 2017 määrärahat 535 milj.) ja vaarantaa pitkäjänteisen kehitysyhteistyön tuloksellisuuden.

Suomen UN Women ry
Finlands UN Women rf
National Committee for
UN Women in Finland

Työpajankatu 10 A, 4. krs
FIN-00580 Helsinki
FINLAND

Puh./Tel. +358-(0)9-6940 944
Nordea FI43 1270 3000 0182 88
toimisto@unwomen.fi
www.unwomen.fi

Y-tunnus 0490231-9

UN WOMEN NATIONAL COMMITTEE FINLAND
United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women

Vuoden 2017 kehitysyhteistyömäärärahojen tasoksi on talousarvioesityksessä arvioitu noin 0,4 % bruttokansantulosta. Suomi on sitoutunut YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 toteuttamiseen ja sen myötä vahvistanut myös sitoutumisensa 0,7 prosentin kehitysrahoitusosuuteen BKTL:stä. Talousarvioesityksessä esitetty toteamus siitä, että hallitus tavoittelee 0,7 % määrärahakehitystä ei kuitenkaan ole riittävä, vaan tarvitaan konkreettinen suunnitelma siihen pääsemiseksi. Myös kaikkien köyhimpien LDC-maiden tuen ennakoidaan laskevan nykyisestä 0,22 %:sta 0,15 %:iin BKTL:stä. Suunta on huolestuttava ja vaarantaa kaikkein köyhimpien ihmisten avunsaannin.

Tänä vuonna täysimääräisinä käynnistetyt leikkaukset kohdistuivat kaikista suurimmin monenkeskiseen yhteistyöhön. Monenkeskisen yhteistyön sisällä suurimmat leikkaukset kohdistuivat YK-järjestöihin. YK:lla on tärkeä rooli demokratian vahvistamisessa, rauhan ja turvallisuuden rakentamisessa sekä rauhanomaisten ratkaisujen löytämisessä konflikteihin. Mittavat leikkaukset monenkeskiseen yhteistyöhön juuri maailmaa koettelevan humanitaarisen kriisin aikana ovat heikentäneet YK-järjestöjen kykyä vastata humanitaariseen kriisiin, jota Syyrian sodan jatkuminen ja monimutkaistuminen pahentaa entisestään.

Ensi vuoden talousarvioesityksessä esitetty pieni korotus monenkeskiseen yhteistyöhön ei korjaa merkittävästi tilannetta. Talousarvioesityksestä ei myöskään ole mahdollista nähdä rahoituksen jakautumista eri monenkeskisten järjestöjen ja toimijoiden kesken, mikä heikentää talousarvioesityksen läpinäkyvyyttä.

Kansalaisjärjestöjen tekemään kehitysyhteistyöhön esitetään ensi vuodelle 65 miljoonaa euroa, eli siihen ei olla esittämässä minkäänlaista korotusta. Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön on UM:n hiljattain teettämän ulkopuolisen arvioinnin mukaan todettu olevan kustannustehokasta ja tuloksellista ja arviointi suosittelee lisärahoitusta järjestöjen ohjelmatukeen.

Evaluoinnit eri toimijoiden työn tuloksellisuudesta ovat tärkeitä ja niiden johtopäätökset tulisi huomioida myös talousarviossa.

Helsingissä 14.10.2016

Elina Multanen
Toiminnanjohtaja
Suomen UN Women ry

Suomen UN Women ry
Finlands UN Women rf
National Committee for
UN Women in Finland

Työpajankatu 10 A, 4. krs
FIN-00580 Helsinki
FINLAND

Puh./Tel. +358-(0)9-6940 944
Nordea FI43 1270 3000 0182 88
toimisto@unwomen.fi
www.unwomen.fi

Y-tunnus 0490231-9